

	KALİTE YÖNETİM DOKÜMANLARI	Dok.No : HB-TL-35 Yayın Tarihi : 01.04.2011 Revizyon No : 01 Revizyon Tar.: 25.09.2019 Sayfa No :1/4
	FOLEY SONDA TAKMA VE BAKIM TALİMATI	

Revizyon No	Yapılan Revizyon	Rev. Sayfası	Revizyon Tarihi	Revizyonu Yapan
01	Son Gözden Geçirme:28.04.2018-07 Üriner Kateter Bakımı eklendi. Uygulama kısmı revize edildi.	Tüm sayfalar	25.09.2019	Eğitim ve Enf Hemşiresi Ece Nur TOPCU
Gözden Geçirme	Gözden Geçirildi	Tüm sayfalar	30.09.2022	Eğitim ve Enfeksiyon Hemşiresi Ece Nur TOPCU

HAZIRLAYAN	KALİTE SİSTEM ONAYI	ONAY
HEMŞİRELİK HİZMETLERİ DİREKTÖRÜ	KALİTE YÖNETİCİSİ	BAŞHEKİM

	KALİTE YÖNETİM DOKÜMANLARI	Dok.No : HB-TL-35 Yayın Tarihi : 01.04.2011 Revizyon No : 01 Revizyon Tar.: 25.09.2019 Sayfa No :2/4
	FOLEY SONDA TAKMA VE BAKIM TALİMATI	

1.AMAÇ ve KAPSAM:

Bu talimatın amacı sonda bakımının sağlanması konusunda prensipleri belirlemek ve bakımı konusunda yapılması gerekenleri içermektedir. Hasta bakım sürecini kapsar.

2.TANIM VE KISALTMALAR

SF :Serum fizyolojik

Batikon : Povidon iyot olarak da bilinen bir antiseptiktir

3.REFERANS DOKÜMANLAR

El Yıkama ve Eldiven Giyme Talimatı

24 Saatlik Hemşire Gözlem ve İzlem Formu

Atıkların Toplanması,Taşıması ve Depolanması Prosedürü

4.UYGULAMA

- İdrar sondası, aldığı çıkardığı takibi yapılan hastalarda uygulanır. İdrar sondaları kauçuk ve silikonlu olmak üzere kullanılır.
- Kullanılacak malzemeler (uygun numarada idrar sondası, enjektör, steril eldiven, kayganlaştırıcı jel, steril distile su, steril gazlı bez, batikon, idrar torbası) hazırlanır.
- Hastaya yapılacak işlem hakkında bilgi verilir.
- Mahremiyeti sağlanmalıdır.
- Eller, El Yıkama ve Eldiven Giyme Talimatına göre yıkanır ve steril eldiven giyilir.
- Hasta sırt üstü yatar pozisyonda yatırılır (Kadınlarda; vulva ve çevresi önden arkaya doğru antiseptikli solüsyon emdirilmiş steril gazlı bez ile temizlenir. Erkeklerde; dış genital organların tamamı içten dışa doğru antiseptikli solüsyon emdirilmiş steril gazlı bez ile temizlenir.).
- Üretra çevresi temizlendikten sonra steril örtü ile uygulama alanı örtülmelidir.
- Kateter hazırlanmalı ya da yardımcı kişi paketi açarak steril kateteri uygulayıcıya vermelidir. Kullanılacak kateter ucuna kapalı drenaj torbası takılmalıdır.
- Kayganlaştırıcı jel üretraya sıkılıp, kateter üretraya yerleştirilmelidir.
- İdrarın geldiği izlenip, kateterin mesanede olduğu düşünülüyorsa, buna karşılık idrar gelmiyorsa hafif suprapubik (mesane üzerine) bası yaparak idrarın gelip gelmediği kontrol edilmeli, yine idrar gelmiyorsa, mesane steril serum fizyolojik ile irrige edilerek kateter ucunun mesanede olduğu kontrol edilmelidir.
- Balonlu kateter ise uygun miktardaki steril diastile su ile balon şişirilir, kateter yavaşça geri çekilerek mesane boynuna oturtulmalıdır.
- Balonsuz kateter ise gelen idrar bittiğinde kateter yavaşça geri çekilerek mesanenin tamamen

HAZIRLAYAN	KALİTE SİSTEM ONAYI	ONAY
HEMŞİRELİK HİZMETLERİ DİREKTÖRÜ	KALİTE YÖNETİCİSİ	BAŞHEKİM

	KALİTE YÖNETİM DOKÜMANLARI	Dok.No : HB-TL-35 Yayın Tarihi : 01.04.2011 Revizyon No : 01 Revizyon Tar.: 25.09.2019 Sayfa No : 3/4
	FOLEY SONDA TAKMA VE BAKIM TALİMATI	

boşalması sağlanır. İdrar akışı bittiği zaman kateter çekilerek çıkartılmalıdır. Tek seferse 800-1000 ml den fazla idrar boşaltılmamalıdır.

- İdrar torbasının ve toplayıcı sistemin mesane düzeyinin altında tutulması gerektiği hatırlatılmalıdır.
- Hasta kalktığında drenaj sisteminin bükülüp tıkanmadığı kontrol edilmelidir.
- Hastada, idrar çıkışında bir obstrüksiyon/tıkanıklık var ise sonda takılması için zorlanmamalı, hekime haber verilmelidir.
- Kateter endikasyonu biter bitmez üriner kateter çıkarılmalıdır.
- Hastanın çıkan idrar miktarı 24 Saatlik Hemşire Gözlem ve İzlem Formu'na kayıt edilir.
- Hekim istemi ile idrar sondası çıkarılmadan önce eller Eldiven Kullanma ve El Yıkama Talimatı'na göre yıkanır ve eldiven giyilir. Enjektör ile sondayı sabitlemek için verilen SF geri çekilir. Sonda yavaşça çıkarılarak, kullanılan malzemeler Atıkların Toplanması, Taşınması ve Depolanması Prosedürüne uygun olarak atılır.
- Uzun süre kalıcı üriner kateter uygulanan hastada, sonda çıkarılmadan önce mutlaka mesane egzersizi yaptırılması gerekir. Kateter çıkarılmasına karar verildikten sonra kateter klemp ile kapatılır. 1-2 saat kapalı kaldıktan sonra klemp 10 dakika boyunca açık bırakılır ve daha sonra tekrara klempenir. Bu açma ve kapama 3-4 kez tekrarlandıktan sonra sonda çıkarılabilir.

4.1.Üriner kateter bakımı

- Sürekli idrar akımı sağlanmalı ve tıkanıklıklar önlenmelidir.
- Bunun için kateter ve idrar toplama torbası mesane seviyesinin altında olmalıdır.
- Özellikle hastaya pozisyon verilmesi ve transferler sırasında sistemde biriken idrarın mesaneye geri kaçmamasına dikkat edilmelidir.
- İdrar toplama torbası yere temas etmemelidir.
- Kateter ve drenaj sistemindeki bükülmelere izin verilmemelidir.
- Torba boşaltmak için hastadan hastaya geçerken mutlaka eldiven değiştirilmelidir.
- Her hasta için ayrı temiz bir kaba boşaltılmalıdır
- İdrar torbaları boşaltılırken kullanılan kap, idrar torbası ile temas ettirilmemelidir.
- Üriner sistem enfeksiyonunu önlemek için rutin sistemik antibiyotik veya üriner antiseptikler kullanılmamalıdır. Enfeksiyon varlığından şüphelenildiğinde hekim istemine göre idrar kültürü gönderilir.
- Üretrada kir birikimi varsa kontaminasyonu önlemek için su ve sabunla temizlenmelidir.
- Hastanın transferi sırasında torba boşaltılmış ve bağlantılar kapalı olmalıdır.
- Prostat veya mesane cerrahisi sonrası kanamalar gibi tıkanıklık beklentisi olan durumlar dışında

HAZIRLAYAN	KALİTE SİSTEM ONAYI	ONAY
HEMŞİRELİK HİZMETLERİ DİREKTÖRÜ	KALİTE YÖNETİCİSİ	BAŞHEKİM

	KALİTE YÖNETİM DOKÜMANLARI	Dok.No : HB-TL-35 Yayın Tarihi : 01.04.2011 Revizyon No : 01 Revizyon Tar.: 25.09.2019 Sayfa No :4/4
	FOLEY SONDA TAKMA VE BAKIM TALİMATI	

mesane irrigasyonundan kaçınılmalıdır.

- Eğer yapılacaksa, kapalı, sürekli irrigasyon tercih edilmelidir.
- Pıhtı, mukus vb. tıkaçlara bağlı tıkanıklık gelişmesi gibi aralıklı irrigasyon uygulanması gereken durumlarda , büyük steril enjektörler ve steril irrigasyon sıvıları kullanılmalı, aseptik tekniğe özen gösterilmeli, irrigasyon öncesinde kateterin uç kısmı dezenfekte (%70'lik alkol veya povidon iyot kullanılarak) edilmelidir.

5. SORUMLULAR

Bu talimatın uygulanmasından tüm sağlık çalışanları sorumludur.

HAZIRLAYAN	KALİTE SİSTEM ONAYI	ONAY
HEMŞİRELİK HİZMETLERİ DİREKTÖRÜ	KALİTE YÖNETİCİSİ	BAŞHEKİM